

En debattserien turnerar i hela Norden under hösten 2020 för att uppmärksamma LGBTI - frågor

2020-10-06 08:00 CEST

Akut behov av kunskap om dubbel diskriminering

Nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI inledde i början av året ett politiskt samarbete kring LGBTI-frågor (förkortningen LGBTI kommer från engelskan och står för lesbian, gay, bisexual, transgender och intersex).

Som ett viktigt led i det här arbetet ordnar Nordiska ministerrådet nu en omfattande seminarieserie om olika aspekter på ämnet. Debattserien turnerar i hela Norden för att uppmärksamma utmaningar och möjligheter för LGBTI-personer i Norden i dag.

I samband med UmePride ordnades seminariet *Lika möjligheter för LGBTI-personer med utländsk bakgrund i Norden*. Fokus för seminariet i Umeå var på de utmaningar och den diskriminering som många LGBTI-personer med utländsk bakgrund upplever i Norden.

Snålblåsten drabbar de minsta grupperna

Den svenska hbtq-och jämställdhetsminister Åsa Lindhagen (MP) satte tonen för seminariet i Umeå. Hon berättade om det ögonblick på högstadiet när tanken slog henne att hon sannolikt är bisexuell. Hon valde då strategin att tuga om det och förneka det både för sig själv och för omgivningen. Hon förnekade det så kraftigt att hon under en lång tid till och med lyckades lura sig själv.

-Inget barn, eller vuxen för den delen, ska behöva känna så som jag gjorde. Inget barn ska behöva känna oro eller rädsla eller ångest över vem hon, han eller hen är. Och vi har kommit långt i Sverige, men vi inte är där ännu, att alla barn i våra skolor känner sig trygga oavsett vem de är eller vem de älskar. Men vi ska dit, säger Lindhagen.

Lindhagen bekymrar sig för frammarschen av högernationalistiska och populistiska rörelser. Hon nämner också det faktum att det fortfarande i nästan 70 länder är direkt olagligt med samkönade relationer och dödsstraff råder i ett tiotal länder.

Hbtq-och jämställdhetsminister Åsa Lindhagen (MP) inledde seminariet vid årets UmePride.

Hon oroar sig för att hbtq-personer i en populistisk värld utmålas som ett hot mot värderingarna och mot hela civilisationen.

I landsflykt på grund av sin sexualitet

Jude Dibia tvingades lämna sitt hemland Nigeria år 2014. Då stiftades en lag mot homosexualitet och i och med att Dibia var frontfiguren för hbtq-frågorna i Nigeria var hans säkerhet allt annat än tryggad. Han och hans familj fick dödshot och Dibia tvingades fly. Han är numera bosatt i Malmö, där han blev stadens tredje fristadsförfattare.

-Jag märkte tidigt under min uppväxt i Nigeria att jag var annorlunda. Jag började därför söka referenser från medier och böcker. Men jag hittade ingenting. Vi fanns inte och vi fick också höra att vi inte finns, berättar Dibia.

Dibia bestämde sig därför att skriva om de här frågorna och slog igenom med boken *Walking with Shadows* (Att gå med sina skuggor) år 2005. Boken var förbjuden och fick inte säljas i bokhandlar, men den spreds snabbt i andra kretsar och ledde till det första bredare samtalet om gaykulturen i Nigeria.

Att jämföra tillvaron i Malmö med den i Nigeria blir som att jämföra två olika verkligheter.

-Visst har jag märkt av rasism i Sverige också, till exempel att äldre människor byter sida på gatan när de möter mig. Och visst finns det också homofobi i Sverige, men jag behöver inte på samma sätt som i Nigeria dagligen vara rädd för att till exempel plötsligt bli överkörd av en bil, säger Dibia.

Akut behov av ny kunskap

Anna Galin jobbar som utvecklingsledare för hbtq-och jämställdhetsfrågor på MUFC, som är den svenska myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

I fjol publicerade MUFC rapporten *Olika verkligheter*. Rapporten bygger på den nationella ungdomsenkäten som genomfördes 2018. Enkäten skickades ut till 5 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16-25. Personerna fick i enkäten bland annat svara på frågor om sin könsidentitet och utifrån de svaren kunde man sedan jämföra hur hbtq-unga och de övriga upplever sina livsvillkor.

Anna Galin är bekymrad över resultaten.

-I resultatet ser vi att hbtq-personer är mindre nöjda med de flesta delar av livet. Det här gäller allt från familjrelationer, kompisrelationer, bostadssituationen, arbete, skola, hälsa, utbildning till ekonomi, säger Galin.

Också när det gäller en fråga om utsatthet under de senaste sex månaderna är skillnaderna oroväckande. Hbtq-personer vittnar om en betydligt högre

grad av mobbning, hot och sexuellt våld än i jämförelse med de andra i undersökningen.

Galín poängterar att vi i dag saknar mycket kunskap om uttryckligen den dubbla diskriminering och vilka effekter den får. Det behövs därför en kartläggning av de här unga hbtq-personernas levnadsvillkor. Och på MUFC planerar man nu, inom sitt regeringsuppdrag, att ta fram den här informationen.

Deidre Palacios är förbundsordförande för RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter). RFSL:s målsättning är att samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter ska gälla för hbtqi-personer som för alla andra i samhället.

Palacios ser också att vi nu behöver mer kunskap om den dubbla diskrimineringen. Hon understryker att vi i dag har den dystra statistiken på hur hbtqi-personer upplever sin situation och att vi också har siffror på hur olika invandrargrupper drabbas av olika fobier, men att vi saknar den sammantagna insikten.

-Jag efterlyser en intersektionell analys. Det handlar om maktordningen och vilka saker som är över- och underordnade varandra i samhället. Att den dubbla diskrimineringen inte har synliggjorts är en lucka i Sverige, säger Palacios.

Palacios lyfter speciellt fram situationen för migranter och asylsökande. Hon anser det vara problematiskt att de här grupperna så sällan ingår i myndigheternas handlingsplaner.

-Ett exempel är behandlingen av asylärenden för hbtqi-personer. Vi utgår från någon form av västerländsk stereotypi om hur det är "att komma ut". Det här går inte att applicera på alla och i värsta fall leder det till att personen inte blir trodd och utvisad, säger Palacios.

Utrymme för mera kunskapsdelning i Norden

Minister Åsa Lindhagen understryker att den svenska regeringen nu har en lång lista på åtgärder man vill driva igenom i hbtq-kampen. Hon nämner bland annat den könsneutrala föräldraskapslagstiftningen, en ny

könstillhörighetslag, ökade satsningar mot psykisk ohälsa bland hbtq-personer, hela den internationella dimensionen och hbtq-flyktingars rätt till skydd i Sverige.

-Och vi vill samarbeta med våra nordiska grannar i de här frågorna. I Nordiska ministerrådet har vi stärkt vårt samarbete kring hbtq-frågor. Jag är väldigt glad över det här, att vi tillsammans i de nordiska länderna kommer att verka för att förbättra hbtq-personers situation, säger Lindhagen.

Anna Galin anser att vi i Norden i dag borde bli bättre på att dela med oss av den kunskap vi tar fram.

-Det här gäller inte minst när det kommer till grupper inom grupper och just dubbel diskriminering. Det är kunskap som sällan tas fram och därför blir det ännu viktigare att den får spridning, understryker Galin från MUFC.

Den Nordiska turnén dokumenteras

Den norska journalisten **Gisle A. Gjevestad Agledahl** bevakar hela den nordiska turnén. Resultatet blir en "think piece", det vill säga ett reportage eller en personlig skildring av alla de samtal och diskussioner som förs. Hans rapport kommer sedan att fungera som bakgrund och inspiration för Nordiska ministerrådet och de ansvariga ministrarna.

För Gjevestad Agledahl är tematiken bekant. För några år sedan producerade han bland annat den uppmärksammade dokumentärserien *Jävla homo* för NRK.

Han ser att temat för seminariet i Umeå är synnerligen angeläget.

- Att tillhöra flera minoriteter kan ge andra, och i vissa fall fler, utmaningar än att bara tillhöra en minoritet. Identiteterna kan dessutom vara i konflikt med varandra och kanske normerna i invandrarsamhället inte är så lätta att förena med din sexuella läggning eller könsidentitet, säger Gjevestad Agledahl.

Följande stopp i debattserien går till Tórshavn på Färöarna, 12 oktober.

Artikeln är skriven av Jens Berg

Norden i Fokus är en del av Nordiska ministerrådets kommunikation i Sverige. Vi arbetar för att öka intresset för och kunskapen om Norden och det officiella nordiska samarbetet. Vi uppmärksammar aktuella nordiska frågor inom tex. politik, näringsliv, miljö, samhälle och kultur. Vi vänder oss i första hand till tjänstemän, politiker, journalister och intresseorganisationer

Kontaktpersoner

Annika Nummelin

Presskontakt

Projekledare/Kommunikationsrådgivare

annika.nummelin@nordicwelfare.org

+46(0)723709087